

- Bức a Nguyễn PCT
- Kế số 83 TNMT số 12 /BC-BTNMT

Hà Nội, ngày 21 tháng 02 năm 2017

BÁO CÁO

VĂN PHÒNG UBND Tỉnh Hà Tĩnh
Kết quả kiểm tra hiện tượng nước biển xuất hiện màu đỏ tại
Cảng Vũng Áng và Cảng Sơn Dương, tỉnh Hà Tĩnh

CÔNG NGHỆ MÔI TRƯỜNG VÀ TÀI NGUYÊN & M.T. QB
Số Tỉnh: 203
Ngày: 28/2/2017
ĐEN

ĐẾN
Số: 211
Ngày: 27/02/2017
Chuyên: ...
Lưu hồ sơ số: ...

Kính gửi: Thủ tướng Chính phủ

Thực hiện nhiệm vụ được Thủ tướng Chính phủ giao, trong thời gian qua Bộ Tài nguyên và Môi trường đã phối hợp chặt chẽ với các Bộ, ngành, Ủy ban nhân dân (UBND) các tỉnh: Hà Tĩnh, Quảng Bình, Quảng Trị và Thừa Thiên Huế, Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam, các cơ quan, nhà khoa học trong và ngoài nước kiểm tra, giám sát, yêu cầu Công ty TNHH Gang thép Hưng Nghiệp Formosa Hà Tĩnh (FHS) khẩn trương khắc phục hậu quả vi phạm và đã có Báo cáo số 10/BC-BTNMT ngày 17/02/2017 gửi Thủ tướng Chính phủ.

Ngày 19/01/2017 và ngày 18/2/2017, tại khu vực Cảng Vũng Áng (từ gần Nhà máy nhiệt điện Vũng Áng 1 đến khu vực các hộ kinh doanh bè nổi tại Cảng Vũng Áng) và khu vực đê chắn sóng Cảng Sơn Dương của FHS xuất hiện nhiều vệt nước màu đỏ và nổi bọt, đồng thời trên mạng xã hội facebook xuất hiện 01 đoạn video quay một họng xả nước màu đỏ không rõ vị trí và cho rằng đó là họng xả của FHS. Ngay sau khi nhận được các thông tin nêu trên, Bộ Tài nguyên và Môi trường đã chỉ đạo các cơ quan chức năng tỉnh Hà Tĩnh phối hợp với Tổ giám sát của Bộ và Viện Công nghệ môi trường thuộc Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam tiến hành kiểm tra, lấy mẫu nước biển để phân tích (mẫu thực vật phù du được gửi Viện Tài nguyên và Môi trường biển Hải Phòng thuộc Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam phân tích). Bộ Tài nguyên và Môi trường xin báo cáo Thủ tướng Chính phủ như sau:

1. Về Video quay họng xả nước màu đỏ

Phó Chủ tịch UBND tỉnh Hà Tĩnh dẫn đầu đoàn công tác của tỉnh Hà Tĩnh, phối hợp với Tổ giám sát của Bộ Tài nguyên và Môi trường; Viện Công nghệ môi trường; Đài truyền hình Việt Nam - VTV1 và FHS tiến hành kiểm tra thực tế hiện trường khu vực Cảng Sơn Dương và dọc theo bờ biển của FHS, nhận thấy không có bất kỳ họng xả nào của FHS thải ra biển. Nước thải của FHS chỉ có một đường xả thải ngầm duy nhất ra biển; các hệ thoát nước mưa và nước mưa trong phạm vi của FHS đều thải vào 03 kênh hở thoát nước mưa trước khi thải ra biển. Các cơ quan chuyên môn của tỉnh Hà Tĩnh, VTV1 và các cơ quan liên quan đã xác định Video clip này là không đúng, được ghép với một họng xả khác. Theo thông tin của một số cơ quan báo chí và truyền hình, hình ảnh này được quay cách đây 02 năm tại Cầu cảng số 4 của Cảng Tiên Sa, Tp.Đà Nẵng.

2. Về hiện tượng nước biển có màu đỏ

- Ngày 19/01/2017, tại Cảng Vũng Áng (họng xả nước thải của FHS chỉ thải ra vịnh Sơn Dương, không thải ra vịnh Vũng Áng): Sở Tài nguyên và Môi trường

80
Hàng phối hợp Viện Công nghệ môi trường và các cơ quan chức năng của tỉnh Hà Tĩnh tổ chức khảo sát và lấy 04 mẫu nước biển (02 mẫu cách bờ khoảng 10m nơi tập trung các vệt nước màu đỏ hồng kết thành mảng và nhiều bọt biển xuất hiện; 01 mẫu cách bờ khoảng 600m nơi nước biển có xuất hiện các vệt nước màu đỏ hồng nhưng nhạt hơn trong bờ và 01 mẫu cách bờ khoảng 650m tại khu vực nước biển không có vệt màu đỏ). Kết quả phân tích mẫu nước biển, so sánh với Quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về chất lượng nước biển ven bờ (QCVN 10-MT:2015/BTNMT), nhận thấy: thông số Amoni vượt từ 4,52 đến 91,5 lần (trong đó mẫu có nước màu đỏ vượt 91,5 lần, mẫu nước không có màu đỏ cách bờ 650m vượt 4,52 lần); 01 mẫu nước biển màu đỏ lấy gần bờ có Mn vượt 1,66 lần, Fe vượt 2,8 lần và Phenol vượt 10,3 lần; các thông số khác và mẫu còn lại đều đạt quy chuẩn cho phép (có Báo cáo số 368/STNMT-CCMT kèm theo).

Tiếp theo đó, ngày 25/01/2017, Viện Công nghệ môi trường tiến hành lấy 04 mẫu nước biển vào thời điểm nước bình thường tại khu vực này nhận thấy: Amoni vượt từ 1,2 - 2 lần và các thông số khác đều đạt quy chuẩn cho phép.

- Ngày 18/02/2017, hiện tượng nước màu đỏ lại xuất hiện tại khu vực bờ biển thôn Hải Phong, xã Kỳ Lợi, thị xã Kỳ Anh (khu vực Cảng Vũng Áng, nằm liền kề với vùng biển xuất hiện nước màu đỏ vào ngày 19/01/2017) và bên trong đê chắn sóng Cảng Sơn Dương của FIIIS. Quan sát bằng mắt thường nhận thấy nước biển gần bờ thôn Hải Phong có màu hồng nhạt, không thấy hiện tượng hai sản chết; các vệt nước màu đỏ tại Cảng Sơn Dương xuất hiện từ ngày 16 - 18/02/2017, diện tích khoảng 100m², quan sát thấy xuất hiện nhiều cá thể nhìn giống trứng sứa có đường kính từ 03 - 05 cm. Qua trao đổi với một số hộ dân thôn Hải Phong cho biết hiện tượng nước biển có màu đỏ xuất hiện từ sáng sớm (khi thủy triều lên) và hàng năm tại khu vực này vẫn thường xuất hiện hiện tượng này (gọi là mé nước). Kết quả phân tích 06 mẫu nước biển nhận thấy: (i) tại Cảng Vũng Áng vị trí xa bờ 1000m và ở tầng đáy đạt quy chuẩn cho phép, mẫu nước sát bờ và cách bờ 500m ở tầng mặt có Amonia vượt từ 1,34-1,78 lần; (ii) tại Cảng Sơn Dương có Amonia vượt 31,2 lần. Các thông số ô nhiễm khác đều đạt quy chuẩn cho phép (có kết quả phân tích mẫu nước biển kèm theo).

Kết quả phân tích thực vật phù du trong 03 mẫu nước tại Cảng Vũng Áng (điểm sát bờ, cách bờ 500m và 1000m) và 01 mẫu tại Cảng Sơn Dương nhận thấy có sự xuất hiện mật độ rất cao của tảo *Noctiluca scintillans* (còn được gọi với tên khác là *Noctiluca miliaris*), càng gần bờ và tại vị trí nước có màu đỏ thì mật độ tảo càng cao: vệt nước màu hồng tại Cảng Vũng Áng mật độ đạt khoảng 46 tế bào/1ml (tương ứng khoảng 46.000 tế bào/1 lít nước biển) và vệt nước màu đỏ tại Cảng Sơn Dương mật độ đạt khoảng 135.000 tế bào/1 lít nước biển.

Trong thời gian vừa qua có hiện tượng bùng phát mật độ rất cao của tảo *Noctiluca scintillans* (bloom - sự nở hoa của nước hay còn gọi là thủy triều đỏ) tại khu vực sát bờ của Cảng Sơn Dương và Cảng Vũng Áng, tỉnh Hà Tĩnh. Qua khảo sát các mẫu thu ngày 18/02/2017 thấy rằng, tảo này đã bắt đầu tàn lụi. Theo các tài liệu nghiên cứu đã có trên thế giới, loài tảo *Noctiluca scintillans* sau khi tàn lụi thường giải phóng ra Amonia ở nồng độ cao trong môi trường nước. Hiện tượng này rất phù hợp với kết quả phân tích chất lượng nước biển khu vực

vết nước màu đỏ tại Cảng Vũng Áng ngày 19/01/2017 có Amonia vượt 91,5 lần và tại Cảng Sơn Dương ngày 18/02/2017 có Amonia vượt 31,2 lần quy chuẩn cho phép (có Báo cáo kết quả phân tích mẫu thực vật phù du trong nước biển của Viện Tài nguyên và Môi trường biển gửi kèm theo).

Noctiluca scintillans là loài sống tự do, không ký sinh, có khả năng phát quang sinh học khi bị khuấy động do trong tế bào chất của chúng có phản ứng luciferin-luciferase trong hàng ngàn bào quan dạng hình cầu, được gọi là scintillons. *Noctiluca scintillans* là loài không có khả năng quang hợp, hình thức dinh dưỡng của chúng theo kiểu thực bào với nguồn thức ăn là các loài sinh vật phù du, tảo silic, tảo hai roi khác, trứng cá và vi khuẩn. Màu của tảo phụ thuộc vào vi khuẩn cộng sinh bên trong tế bào, nếu vi khuẩn cộng sinh màu đỏ thì tảo màu đỏ (phân bố ở khu vực biển phía Bắc Việt Nam) và vi khuẩn cộng sinh bên trong màu xanh thì tảo màu xanh (phân bố ở khu vực Tây Nam Bộ và vịnh Thái Lan). Sự tập trung cao các sinh vật phù du khác là nguồn thức ăn của loài tảo này (các sinh vật phù du khác phát triển do điều kiện môi trường như: hỗn hợp vùng nước giàu dinh dưỡng và các yếu tố lưu thông theo mùa) dẫn đến bùng nổ số lượng *Noctiluca scintillans*, được gọi là "thủy triều đỏ" với màu nước đỏ như máu. Loài tảo này không sinh độc tố sinh học, nên không có nguy cơ gây ngộ độc cho người hay thủy sản. Nhưng ở mật độ cao chúng có khả năng tích tụ Amonia với hàm lượng cao rồi giải phóng vào môi trường nước, gây tình trạng cạn kiệt ô xy trong nước, từ đó có thể gây chết thủy sản.

Từ trước đến nay, hiện tượng bùng phát mật độ tảo *Noctiluca scintillans* đã được ghi nhận tại một số vùng ven biển Việt Nam. Ở vùng biển Nam Trung Bộ, vào tháng 2/1996 tảo *Noctiluca scintillans* nở hoa ở khu vực Vịnh Vân Phong – Bến Gỏi (tỉnh Khánh Hòa) với mật độ đạt tới hàng triệu tế bào trong một lít nước biển. Ở vùng ven bờ biển phía Bắc, từ cuối tháng 3 đến tháng 4/2012, loài tảo này bùng phát với mật độ cao, tạo ra các vầng nước nổi trên bề mặt biển tại một số điểm thuộc khu vực ven biển Đồ Sơn - Cát Bà. Lớp vầng có màu từ hồng nhạt đến đỏ tùy thuộc vào mật độ và giai đoạn phát triển của tảo.

3. Bộ Tài nguyên và Môi trường kính đề nghị Thủ tướng Chính phủ giao Bộ Công an chủ trì, phối hợp với Bộ Thông tin và Truyền thông điều tra, xử lý nghiêm theo pháp luật đối với người đăng tin sai sự thật về video clip nêu trên; chấn chỉnh một số cơ quan báo chí đã thiếu thận trọng đưa tin theo sai sự thật.

Trên đây là báo cáo kết quả kiểm tra hiện tượng nước biển xuất hiện vết màu đỏ tại khu vực Cảng Vũng Áng và Cảng Sơn Dương, tỉnh Hà Tĩnh, Bộ Tài nguyên và Môi trường kính báo cáo Thủ tướng Chính phủ và xin ý kiến chỉ đạo./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Các Phó Thủ tướng Chính phủ (để báo cáo);
- Ban Tuyên giáo Trung ương (để báo cáo);
- Các Bộ, cơ quan ngang Bộ;
- Tỉnh ủy, Ủy ban nhân dân các tỉnh: Hà Tĩnh, Quảng Bình, Quảng Trị và Thừa Thiên Huế;
- Lưu: VT, TCMT, Hvt.10

BỘ TRƯỞNG

Trần Hồng Hà